

DELA VSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 77.

V Ljubljani, torek 6. aprila 1926.

Leto I.

Valutna kriza in sanacijska akcija v Sovjetski Rusiji.

Predsednik ruske vlade Rykov je poročal zadnjič o velikem napredku, ki ga je dosegla sovjetska vlada v zadnjem gospodarskem letu. Ker so končno ruski kmetje preboleli posledice vojne in meščanske vojne, ker oskrbujejo mesto zopet z živi in morejo kupovati v mestu zopet industrijske produkte, se je lahko znova vpostavila po meščanski vojni razdejana industrija; za nič manj kot 63% se je povečala v zadnjem gospodarskem letu industrijska produkcija. Seveda, tudi s to produkcijo pa še niso davno dosegli predvojne produkcije; Rykov navaja, da je dosegla industrijska produkcija v zadnjem gospodarskem letu šele 76% predvojne produkcije. Vendar pa je porast produkcije v zadnjem letu zboljšal in znatno dvignil življenske razmere delavskih mas. Vsled tega je bilo ljudstvo prepričano, da se bodo dvignile mezde vsaj do predvojne višine in da bodo lahko zidali stanovanja, šole, bolnice itd. Velikim upom sledi sedaj bridko razočaranje.

Predvsem je izostala daleč za pričakovanjem po četvi žitna dobava. Po gospodarskem načrtu sovjetske vlade naj bi se dobavili v prvih štirih mesecih po četvi 330 milijonov pudov žita; dobavili pa so le 260 milijonov pudov. Po prvotnem gospodarskem načrtu bi morali dobaviti tekom leta 780 milijonov pudov; po jesenskih izkušnjah pa so v januarju izdelali nov gospodarski načrt, ki računa le še z dobavo 600 milijonov pudov.

Zaeno pa se je pokazal še drug pojav: grozeča poostritev lakote po blagu. V Rusiji, posebno še v ruski vasi primanjkuje še docela mnogega blaga; za blago se ljudje še vedno nastavlja; jo pred trgovinami. Rykov meni, da bo minulo še precej let, predno bodo ušli lakoto po blagu; kajti ruska industrija ne more kriti celotne potrebe, iz inozemstva pa ne morejo uvoziti dovolj blaga, ker nimajo dovolj blaga doma, ki bi ga izmenjali v izvoznih trgovini. »Toda«, pravi Rykov, »v letošnjem letu je lakota po blagu zavzela tak obseg, da je desorganizirala trg.«

Tržna desorganizacija je povzročila občutno draginjo. Žitne cene so, kakor pravi Rykov, v nekaterih žitnih pokrajinah rodovitne ruske ravnine višje, kakor pa v zapadno evropskih državah, ki so navezane na žitni uvoz. Še hitreje pa rasejo pod pritiskom lakote po blagu cene industrijskih produktov in sicer rasejo cene v nadrobni prodaji veliko hitreje, kot pa cene v veletrgovini. Rykov ugotavlja, da je prerasel indeks v veliki trgovini od 1.54 na 1.81, indeks v nadrobni prodaji pa od 1.09 na 2.1. V približno 5 mesecih so torej podvojile cene v nadrobni prodaji! Rykov opozarja na socialno važnost tega pojava. Velika trgovina je pretežno v rokah države, mala trgovina pa v rokah privatnega kapitala; ker cene v mali trgovini toliko hitreje rasejo, nima od tega dobička niti državna industrija, niti državna veletrgovina, marveč edino privatno kapitalistična trgovina.

Rykov ugotavlja, koliko je povzročila te pojave tudi inflacija, pomnožitev papirnatega denarja. Rusija je, tako pravi Rykov, živela pod vtisom optimističnih pojavov prejšnjega leta »preko svojih razmer.« Vedno so izdali več papirnatega denarja samo, da so lahko zvišali mezde in preskrbeli industriji sredstva za povečanje produkcije. Rykov pravi: »če bo inflacija še napredovala, tedaj je neizogibna splošna kriza našega gospodarstva.«

Najpreje bodo poizkusili s preudarim propagandističnim delom, ki naj privede delavce do prepričanja, da letos ni misliti na nobeno zvišanje mezd. Že 9. februarja je javil »Trud«, glasilo ljudskega komisarijata dela, sklep gospodarske glavne uprave najvišjega gospodarskega sveta, ki veli: »Nadaljnje povišanje mezd tekom tega gospodarskega leta je izključeno.« Dne 12. februarja je objavil »Trud« govor Tomskija, voditelja strokovnih organizacij, kjer pravi: »V tem letu moramo odkrito priporočiti strokovnim organizacijam, da obrazložijo delavcem, da ne smejo pričakovati zvišanja mezd. Moramo se ravnati po razmerah.« — Ravnotako izjavlja Rykov, da mora biti sedaj parola povečanje produkcije, ne pa zvišanje mezd!

Pa tudi država mora bistveno omejiti svoje izdatke. Rykov naglašja, da je hudo in žalostno, ker mora država močno omejiti šolski proračun, četudi 40% kmečkih otrok še vedno ne poseja šole, in kako hudo je, ker mora država opustiti stanovanjsko akcijo. Dejansko sme sovjetska republika po skrajšanem gospodarskem načrtu dati za to leto največ 200 milijonov v stanovanjske svrhe na razpolago, torej znesek, ki je ničev za veliko, stomilijonsko Rusijo.

Posebno energično pa bo treba zavreči uvoz blaga iz inozemstva. Po prvotnem gospodarskem načrtu je namravala sovjetska republika uvoziti v tem letu za 1000 milijonov rubljev blaga. 8. januarja pa so izdelali nov gospodarski načrt in znižali uvoz na 802 milijona rubljev, toda že 20. januarja so znižali uvoz na 685 milijonov rubljev.

Najhujše pa je, da mora sovjetska vlada znatno omejiti tudi kredite za industrijo. Rykov je o tem sledeče sporočil: Doslej je zadoščalo za povečanje produkcije, da je sovjetska vlada upostavila obratovanje v starih tovarnah in s starimi stroji, ki so počivali vsled meščanske vojne. Sedaj to ne zadošča več. Vsaka povečana industrijska produkcija zahteva sedaj nove obrate, povečane produktivne aparate, starih obratov, kar vse pa je mogoče le, če razpolaga industrija z zadostnimi krediti. Kljub temu pa more dovoliti vlada v tem letu največ 200 milijonov rubljev za te svrhe. Poleg tega pa upa Rykov, da bo sovjetska vlada dala tudi 600 milijonov rubljev z inozemskega posojila. Vendar pa je tudi ta znesek še nezadosten. Prebivalstvo Rusije se pomnoži letno za 2 milijona ljudi. Preoblikovana ruska vas pošilja letno več leto povečati produktivski aparat, tako, da bi dobile mase v mestih tudi zaslužka, to pa bi zahtevalo čisto drugo in veliko višje denarne vsote.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Ro kopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Pred zlomom korupcije.

Pašičeva vlada v demisiji.

Belgrad, 5. aprila. Po seji radikalnih ministrov, se je včeraj Pašič podal na dvor ter naznanil kralju ostavko svojega kabineta. Razgovor s kraljem je bil zelo kratek. Ko se je Pašič, precej deprimiran, vrnil z dvora, je povedal novinarjem, da je kabinet z ozirom na znano stališče radičevih ministrov moral demisionirati. Vest o demisiji Pašičevega kabineta je izzvala v Belgradu veliko senzacijo; kmalu je bil ta od večine naroda težko pričakovani korak znan tudi v Zagrebu in v Ljubljani.

PAŠIČEVA OLIGARHIJA.

Kdo bo Pašičev naslednik in ali bo Pašič sploh enkrat nehal biti večni in edini vladni predsednik te nesrečne naše zemlje? Včeraj so se vrstili na dvoru v naglem tempu razgovori z zastopniki posameznih parlamentarnih frakcij. Lansirajo se najrazličnejše vesti. Po neki verziji bi moral naslediti Pašiča radikalni prvak Ljuba Jovanović, ki je nedvomno izredno sposoben, naobrazen in jak politik. Ljuba Jovanović ima za seboj precejšen del radikalov, njega bi podpirali najbrže tudi radičevci in slovenski klerikalci. Govori se pa tudi, da ni izključena vsaj predhodna vlada Ninčiča, ki naj bi za silo vzdržal videz, da se vladna politika še vedno vodi v duhu Pašiča. Razni intriganti in Pašičevi pomagači so se-

veda tudi pridno na delu, da rešijo za vsako ceno Pašiča in njegovo oligarhijo. Pašič namreč noče nikakor še pustiti iz rok oblasti, on hoče dobiti od kralja mandat za sestavo nove vlade. Izgleda, da mu hočejo pri tem že zopet pomagati čedni, dostojni in dosledni samostejni demokrati, ki jih je Pašič že tolikokrat izdal in brenil od sebe in ki so ves zadnji čas tako hudo pisali o korupciji Pašičevega režima. Pripravljeni so menda vzlic vsemu skočiti zopet pošteni jugoslovanski javnosti v hrbet in rešiti koruptni režim za ceno raznih vladnih koncesij in novih korupcij.

ZA VLADO DELA IN POSTENJA.

Absolutna večina jugoslovanske javnosti zahteva danes, da se napravi kraj režimu korupcije, politiki nasilja in laži, ker mora sicer država propasti. Jugoslovanska javnost zahteva, da se postavi na čelo vlade ljudi, ki se bodo vsaj deloma zavedali, da je vlada zaradi naroda tukaj, in ne narod zaradi vlade.

Tisti, ki imajo sedaj izbirati in odločevati, naj se zavedajo važnosti trenutka. Dovolj je vladal Pašič. Naj gre. Kdor bo reševal stari režim, bo opropustil tudi sebe. Pazijo naj tudi naši klerikalci in pazijo naj radičevci.

Rusija proti poljsko-romunski zvezi.

Moskva, 5. aprila. Podpis garancijskega pakta med Poljsko in romunsko se smatra v sovjetskih krogih kot Rusiji sovražni pakt. Rusija je bila pripravljena približati se Poljski, ker je pa poljska vlada sklenila obrambni sporazum z Ro-

munsko, ki je očitno naperjen proti Rusiji, bo sovjetska vlada ukrenila potrebne mere, da zavaruje svoje meje in svoj poseben položaj ter v to svrhu zlasti pregrupirala svojo vojsko.

Pogajanja v angleški rudarski industriji.

London, 5. aprila. Zastopniki angleških rudarskih podjetnikov in rudarskih strokovnih organizacij so imeli zopet skupno sejo, ki je trajala 4 ure. Delodajalci zahtevajo predvsem, da se podaljša delovni

čas. Delavski zastopniki pa so seveda to zahtevo odklonili in sicer z izjavo, da bodo s stavko odgovorili, če bi delodajalci vztrajali na tej zahtevi.

FRANCOSKA OFENZIVA V SIRIJI.

Damask, 5. aprila. Francoska vojaška oblast v Siriji hoče izrabiti pomladanski čas in nepravilnost Abdel-Krimovih čet za radikalno ofenzivno akcijo v Siriji. Francoske čete so otvorile na vsej fronti hud ogenj. Druzi se branijo, vendar izgleda, da jih bodo topot Francozi prehiteli. Pri zadnjih napadih je bilo veliko mrtvih. Francozi so zasedli več sovražnih postojank.

PANGALOSOV REŽIM V NEVARNOSTI.

Belgrad, 5. aprila. Po semkaj došlih vesteh, se pripravlja v Grčiji nov preobrat. Znani grški zarotnik Plastiras, ki se je nahajal v Jugoslaviji, je pobegnil zopet na

Grško, kjer je okoli Soluna organiziral vstajo. Ima baje za seboj močno število dobro oboroženih vstajsev, s katerimi prodira v notranjost Grčije. Pangalosova diktatura je v veliki nevarnosti. Plastirasa podpira tudi dvor.

ZUNANJA IN NOTRANJA POLITIKA NOVE ROMUNSKÉ VLADE.

Bukarešta, 5. aprila. Zunanji minister Mitileneu je izjavil, da se bo nova vlada kar se zunanje politike tiče, držala smernice prejšnjih vlad. Dodal je, da bo napram ZSSR vodil politiko mirnega sporazuma, a da ne bo dopustil razpravljanja o meji med obema državama. Mitileneu je tudi izjavil, da se bo držal programa male antante; rekel je tudi, da vladajo

Svetovno
znano

FOX

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.

robe, kakor vaš način življenja. Ni učinkovalo tako zelo to, kaj je povedal, nego, kako je povedal. Zgrazala sem se pri prvih zvokih njegovega glasu, ki je bil tako smel, kakor njegove oči. Kakor glas trombe, me je prešinil ta glas. In vsa družba se je vznejevoljila in bila pokolebana v svoji enoličnosti in puščobi.

„Kaj je tako strašno napačnega in narobe v našem mišljenju, mladi mož,“ je vprašal dr. Hamerfield. In že je letalo nekaj neprijaznega v njegovem glasu in govoru. (Dalje prih.)

Križem sveta.

Japonci govorijo o vojni s sovjetsko Rusijo. V japonskem parlamentu odkrito razpravljajo o vojni med Japonsko in sovjetsko Rusijo. Sedanji dogodki na Kitajskem so dali povod ognjevitim debatam v japonski zbornici, ki trajajo že nekaj dni. Japonski premijer je včeraj na dolgo poročal o komunističnem gibanju. Dejal je, da je propaganda na Japonskem precej razširjena, toda vlada še nima nikakršnih dokazov, ki bi pokazali, da je gibanje nevarno njenemu obstoju. Veliko močnejše in nevarnejše gibanje pa je na Kitajskem. Japonski listi citirajo članek ruskega sovjetskega lista „Vestnik Mandžurije“, ki izhaja v Harbinu. Članek se glasi, da je vojna med Japonsko in sovjeti neizogibna, če Japonci takoj ne odnehajo od svoje ekspanzivnosti v Mandžuriji in Sibiriji. Članek piše, da so japonski koncesionariji, ki sekajo les v Hsinkanu v Transbaikalijski, v resnici japonski vojaški inženirji, ki pripravljajo tankaj bojno fronto. Ravno tako so vsa japonska podjetja v severni Mandžuriji maskirana vojaška pripravljanja.

Časopisje propada, pravi newyorški žurnalist. Don C. Seitz, pomožni urednik revije „Outlook“, je rekel te dni v svojem govoru pred New York Library klubom, da ameriško časopisje propada. Časopisje je po vojni postalo tako komercializirano, da se več ne zmeni za čitajoče občinstvo, pač pa ustrezno le profitu. Listi nimajo več spodobnih novic in poročil; cele strani so napolnjene z oglasi in plehko komiko, ki ni vredna papirja, na katerem se tiska. — Seitz je prerokoval, da v bodočnosti nadomesti časopisje radio, ki bo vsako uro razširil vse najnovejše vesti po vsem svetu.

Papež Pij je zavrgel reforme v novem cerkvenem zakonu, katerega je izdelala italijanska vlada sporazumno s tremi kanoniki rimskih cerkva in katerega so mnogi pozdravili kot velik korak do sprave med cerkvijo in Italijo. Papež je v lastnoročno podpisanim pismu kardinalu Gaspariju izjavil, da kanoniki niso predstavljali Vatikana in da si on pridržuje pravico odobriti ali zavrniti vsak tak zakon, ki se tiče cerkve. Dalje pravi papež, da rimsko vprašanje še danes stoji tam, kjer je stalo leta 1867., ko so Italijani okupirali Rim. Papež tudi obsoja državno kontrolo nad poukom mladine in sindikalni zakon za podvrženje delavskih organizacij.

Sedem mesecev na ledeni plošči v polarnem morju. Amundsenov polet na severni pol, bi lahko imel slabe posledice kakor prejšnje slične ekspedicije. Ekspedicija, ki se je vršila leta 1869, je trčila z ladjo „Hansa“ v grenlandsko obalo. Pri tem se je zadela v ledeno ploščo. Vsled velikega pritiska je bila ladja razbita in posadka se je rešila na ledeno ploščo. Na plošči je posadka zgradila kolibo. Sedem mesecev je preživela posadka na ledeni plošči. Kmalu pa se je ledena plošča razbila, koliba potopila, ljudje pa so se rešili na poedinih drobcih ledene plošče. Sedem mesecev se nesrečneži viseli med življenjem in smrtjo, dokler se niso ukrcali na neko ladjo.

1.300.000 volilcev v New Yorku. Mesto New York ima 1.307.195 volilcev; registriralo se jih je 1.234.119. Politično pripadnost so označili: 784.599 volilcev za demokratsko stranko; 336.567 za republikansko stranko; 11.977 za socialistično stranko; 72.976 volilcev se ni hotelo pri registriranju izjaviti za nobeno stranko. Po spolu se volilci mesta New York dele: 770.516 moških in 390.627 žensk.

Ameriški senat je zadnjič sklenil radikalne izpremembe v davčni predlogi. Davke na dedščine in davčne pristojbine od avtomobilov ter gledaliških vstopnic kakor tudi od drugih zabav so popolnoma odpravljene; davek na truke je znižan na dva odstotka. Celokupna vsota letnega dohodninskega davka je znižana od sto do tristo milijonov dolarjev. Odpravo dedščinskega davka bodo najbolj pozdravili milijonarji, kajti ta točka je bila sprejeta v njihovem interesu.

Število avtomobilov na Angleškem se je v aprilu povečalo na 600.000 in motornih koles na 500.000. V treh tednih je bilo prodanih 40.000 avtomobilov in motornih koles. Od teh je bilo v Londonu prodanih 3500.

Poljska izvaža prašiče v Avstrijo. Kakor smo že zadnjič poročali, je češka vlada zabranila uvoz poljskih prašičev na Češko-slovaško. Na intervencijo avstrijske vlade pa je češki agrarni minister dovolil, da se sme vršiti prevoz poljskih prašičev po češkem ozemlju.

Vzor vseh vrst mila

je
Schichtovo milo znamke „Jelen“.

Že desetletja se trudijo vsi milarji, da bi izdelali tako dobro milo, kakor je Schichtovo. Kadar hoče proizvajalec mila, svoje milo kar najbolj pohvaliti, tedaj povdara: „Tako je dobro, kakor Schichtovo“. Kar pa Vi uporabljate, to ni samo: „tako dobro, kakor“, temveč Vi uporabljate

najboljše,
namreč Schichtovo milo, ki je edino pravo
z znamko „Jelen“.

Škof v Montabanu je izdal na vse cerkve njegovega področja sledečo naredbo: „Krščanske žene in dekleta smejo v cerkev, kjer se časti bog, le v zaprtih oblekah. Gole rame se ne trpet! Uboge ženske!“

Revolucija v godbi se napoveduje. Češko-nemški komponist Alois Haba je izumil nov glasovir, ki ima tri vrste tipk v četrtinkah glasu s širšim poljem not in z novimi variacijami. Haba, ki je prvi komponist četrti-glasovne godbe, je odprl šolo v Berlinu in išče ženijske, ki izkoristijo muzikalne prilike njegove iznajdbe. Nemški strokovnjaki so mnenja, da ta iznajdba prinese svetovno revolucijo v godbi.

Roparska romantika na Kitajskem. Preoblečeni roparji so napadli na progi Šankhaj-Kantu ladjo. Izropali so ladjo popolnoma v vrednosti 12.000 funtov. Roparji so privezali potnike na jambore. Med njimi je bilo več Amerikancev s precejšnjo vsoto prihrankov.

Najmanjši človek na svetu umrl. V Cikagu je umrl te dni najmanjši človek. Visok je bil 84 centimetrov. Dosegel je starost 88 let.

Nov element. Nov kemični element št. 61, ki je bil odkrit te dni na čikaški univerzi, je dobil ime »illinium« (ilinijski) po državi Illinois.

Glasovanje o prohibiciji. Referendum, ki ga vodi Hearstovo časopisje o vprašanju prohibicije, je imel do 10. marca sledeči rezultat:

Za prohibicijo, kakršna je, 30.479, proti prohibiciji 161.183 glasov; za lahka piva in vina 171.108, proti pivu in vinu 29.675 glasov.

Rusija odprta turistom. Sovjetska vlada je naznanila, da je Unija sovjetskih republik prvič po revoluciji odprta turistom iz zunanjih dežel, ki si hočejo ogledati sovjetske institucije. Letošnje poletje pričakujejo mnogo turistov iz Amerike.

Za obrambo političnih žrtev. V Parizu se je osnoval mednarodni odbor za obrambo žrtev reakcije v Bolgariji in sploh na Balkanu. Predsednik odbora je znani francoski pisatelj Barbusse, eden najpogumnejših braniteljev svobode in miru med narodi. Odbor bo imel gotovo dovolj dela, ker ni nikjer toliko političnih žrtev kakor v balkanskih in podonavskih državah — ne izvenzemski Horthyjeve Madžarske.

Ne dajo se preplašiti. Fajmošter: „Če boste izvolili za župana Repnika, naj vam toča vse pobije.“ — Kmetije: Nič ne strli, gospod fajmošter, smo zavarovani.“

„Ali si bil pri zdravniku, katerega sem ti priporočil in mu povedal, da sem te jaz poslal?“

„Sem.“

„Kaj je dejal?“

„Rekel mi je, naj mu plačam napréd.“

Kultura.

Drama.

Torek, 6. aprila: Zaprto.

Opera.

Torek, 6. aprila: Zaprto.

Ako ni drugače označeno, se prično predstave v drami ob 20., v operi pa ob pol 20.

Dnevne novice.

Amerikanizacija Jugoslavije. V stari in sedaj vsaj za nas Slovence že pokojni Avstriji so odpustili uradnike po zelo stari in častitljivi navadi. Počakali so kar se je dalo, in če je moral uradnik že biti odpuštěn, so mu to naznanili pismeno, mu dali precej časa, da je mogel ta čas najti drugo službo, in če ga že niso vpokojili, so mu pa priznali precej čedno odpravnino. To je seveda bilo v stari, v tisti grdi, tiranski Avstriji, ki nas je tako kruto preganjala... V sedanji moderni, pravični, demokratični in narodni Jugoslaviji, v kateri smo vsi bratje po jeziku in v kateri plačujemo, razven nekaterikov, skoro vsi enako visoke davke — v tej naši mili in ljubljeni Jugoslaviji, po kateri smo vsi tako dolgo in sveto kopneli, se pa uradništvo ne odpušta več pa staroavstrijskem vzoru. Belgrad je ves zaljubljen v ameriško tehniko in v ameriški način uradnega poslovanja in zato dela vneto na amerikanizaciji Jugoslavije. Belgrad odpušta uradnike kar telegrafčno. V par urah te doleti in ti si na cesti — brez službe, brez pokojnine in brez odpravnine — recimo kot kak domači kravji odpadke. Ali ni to lepo in moderno? Pa pravijo, da se bomo še bolj modernizirali. Vlada kani v kratkem javljati svojim uradnikom, da so kratkomalo odpuščeni kar potom radija. Koncert boš poslušal, vmes pa kratko naznanilo: »Odpuščeni ste, ker moramo štediti, hiležimo se, Belgrajska vlada.« Živela ameriška Jugoslavija!

Velika noč v rudarskih revirjih. V rudarskih revirjih niso bili prazniki nikoli veseli in srečni. Veselje se črnih rudarskih revirjev ne drži rado. Letošnja velika noč je pa bila še bolj žalostna kakor druga leta. Strah pred redukcijo, skrajšani zaslužek — vsa teža nadlog, ki so se v zadnjem času zvalile še v hujši meri nad naše uboge rudarje, je grenila velikonočne dni naših rudarjev. Tako žalostne velike noči še ni bilo. Skrb, obup, glad, so bili te dni mračni gostje rudarskih domov. In vendar: zunaj sije solnce, pomlad klije. Ali ne bosta zasijala luč in sreča končno tudi v te domove? Ko bo luč spoznanja objela in ogrela vse izstradane in izbičane, ali ne bosta beda in nasilje premagana? Rudarji, kvišku srea! Še pride naša velika noč, naša pomlad.

Klerikalni poslanci in še Pucelj zraven so se oddahnili od naporne dela v parlamentu in nastopili čedno dolge počitnice, da se ja pripravijo za še napornejše delo, ki jih čaka v bodoči in sedanji vladni krizi. Klerikalni poslanci so precej potolčeni, vsaj tiste dobre in svete volje ne kažejo, kot so jo kazali običajno ob velikonočnih praznikih. Nekam razočarani so, najbrž so se jim spakedrale namere in pogodbe, ki seveda še niso bile podpisane in od Radiča sankcionirane. Ne gre jim v glavo, da bi mogel in smel Pašič delati brez njih in brez njihovega odobrenja in strašno se baje zaklinjajo, češ, ali se bomo maščevali. Pivko je junaški in oduševljen z novim upanjem. tudi Žerjav prijaznejše pozdravlja in odzdravlja, klavarno pa hodi svojo pot Pucelj. Radič mu je baje spekel preslabo potico, pa tudi premo pirov mu je dal. Z objubami se pa še celo Pucelj ne zadovoljuje, čeprav je sam z objubami zelo razsipev in darežljiv. Taka je bila Velika noč naših zastopnikov; ampak velika noč je praznik zase in poslanci se za narodne potice in pihuhe bolj malo zanimajo in tako se je zgodilo, da je narod namesto pihuhe dobil nekaj več davkov in bremen, da bo do prihodnje Velike noči komaj vzdržal. Kristusovo vstajenje je letos bilo res klavarno, ker narod namesto da bi vstajal, propada in se pogreza v počasno umiranje.

Tudi Hrvati berejo levite Radiču. Povodom govora ministra Radiča v zagrebškem gledališču o uradnikih pravijo hrvaške narodne socialistične „Slobodne Novine“: „Gospod ministar Radič naj v istem smislu in tonu govori tudi v Beogradu. Naj pove srbskim uradnikom le del od tega, kar je serviral našemu uradništvu. Prepričani smo, da tega ne bo storil. On ima samo pogum, da se junači nad hrvaškimi prosvetnimi instituti, da terorizira hrvaško univerzo, hrvaško gledališče in hrvaške šole. Bratje ne pustijo dalje v sporazumu.“

Tekstilna tovarna v Verbasu je znižala plače vsem svojim nastavljenecem: delavcem in uradnikom. Medtem pa, ko so morali uradniki pristati na to nenadno in neopravičeno znižanje, ker so bili neorganizirani, so se organizirani delavci uprli, in podjetje jim je moralo priznati prejšnje plače. Ali ni ta primer poučen i za uradnike i za delavce?

Poljedelstvo v Srbiji. Po najnovejših statističnih podatkih se bavi približno 80 odstotkov prebivalcev predvojne Srbije s poljedelstvom. Poljedelstvo v Srbiji je, kakor v Bosni, absolutno ekstenzivno. Zlasti v Južni Srbiji. Intenzivnega poljedelstva Srbija še ne pozna. Le v Šumadiji se poljedelstvo polagoma intenzificira in stoji zato v tej pokrajini na boljši stopnji produkcije, čeprav ni zdaleka doseglo višjega, ki bi jo lahko z ozirom na plodovitost zemlje. Ni čuda. Na celotni teritoriji predvojne Srbije imajo še danes samo 10 poljedelskih šol. Bogata srbska satrapija izkorišča in zamerja tudi lastni srbski narod.

Ljubljanske ulice so zopet oživele in zopet srečavamo vesele obraze, ki so se ogreli v pomladni toploti. Življenje dobiva novo barvo in praznosta ulice ne izziva več tako mučno.

Predavanje na Viču. V ponedeljek zvečer se je vršilo predavanje v Delavskem domu na Viču o mednarodni olimpijadi v Frankfurtu. Predaval je s. I. Mihevc, ki nam je v lepih besedah povedal zanimivo zgodovino olimpijad, na to pa s pomočjo lepih skioptičnih slik poročal o veliki internacionalni delavski olimpijadi v Frankfurtu, ki je bila lanske leto. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano, predavatelj je navdušil navzoče za poset letošnje olimpijade na Dunaju, na kateri moramo biti slovenski delavci zastopani še vse v večjem številu, nego smo bili v Frankfurtu. Bil je lep, poučen večer.

Požar v Tomišlju. V nedeljo zvečer je izbruhnil v Tomišlju pod Krimom požar, ki je upepelj eno hišo in gospodarsko poslopje. Čuječi stražar na ljubljanskem gradu je obvestil o požaru tudi gasilsko stražo v Mestnem domu, ki je nemudoma odšla z motorno brizgalno na pomoč. Ker pa so dobili sredi pota obvestilo, da je ogenj lokalizirala že domača požarna bramba, so se vrnili. Znova nov dokaz, kako je tudi za ljubljansko mesto bila potrebna stalna gasilska služba. Danes lahko uvidijo pogrešnost svojih napadov na pokojnega sodruga Periča vsi oni, ki so si domišljali, da imajo na gasilstvo svoj neoporečni monopol.

Dečji dan. V sredo 7. aprila se bo vršil »Dečji dan«, novost za naše kraje. Na ta dan bodo sadili v Ljubljani dečki višjih razredov osnovne in vsi dečki meščanske šole smrekove sadike. Namen tega dne je dvojen: gospodarski in vzgojen. Otroke je treba navajati, da spoštujejo in ljubijo naravo in nasade, ki rastejo nam vsem v korist in zabavo, da se vadijo negovati koristne rastline, ljubiti delo in vzbujati zaupanje vase. »Dečji dan« je odredilo ministrstvo po vsej državi. Prav tako. Toda, mislimo, da bi gospod Radič uvedel lahko še važnejše reforme v šoli.

V Savljah na Posavju je izbruhnil ogenj, ki je kmalu objel hišo in gospodarsko poslopje. Domači gasilci so ogenj omejili. Škoda je precejšnja.

Na ljubljanski grad se vozijo razni navdušeni sportniki, ki pa pri svoji vnemi pozabljajo na to, da na dvorišču in pred glavnimi vrati igrajo otroci grajskih družin in so večkrat ogroženi. Zadnje dni bi bila športna navdušenost kmalu zahtevala svojo žrtve; kolesar je podrl otroka na tla in le slučajno se je zahvaliti, da otrok ni zadobil večjih poškodb.

Neznano utopjenko so našli včeraj popoldne v Gradašici blizu jezua v Koleziji. Ležati je morala že najmanj 14 dni v vodi, ker je bilo truplo že močno razpadlo. Prepeljali so jo v mrtvašnico na Viču.

POZOR!

Opozorjate se, da eden par nogavic z žigom in znamko (idečno, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Nesebična ljubezen. Gospod Žarko L. je prišel za veliko noč na dopust v Ljubljano. Na ljubljanski promenadi se je seznanil z ognjevitno Dalmatinko Olgico. Sicer je Olgica govorila bolj jugoslovensčino. To ga ni motilo. Glavno, da je bila Olgica lepa. Krenila sta na Rožnik. Beseda da besedo in kmalu sta si dopovedala, da eden brez drugega ne more živeti. Svojo udanost sta drug drugemu tudi po znanih običajih dokazala. Ko je pa srečni Žarko spremil svojo izvoljenko domov in se vrnil potem še v kavarno, je opazil, da mu je Olgica iz prevelike ljubezni in udanosti okradla zlato uro in listnico z vso mesečno plačo.

S književnega trga.

Povojna doba za literarne pridobitve ni dosti prispevala in ustvarila sorazmerno jako malo del, ki bi odražala pojmovanje časa in poglobljala svojevrstnosti iz te dobe. Zanimiv pojav je pri nas, da se je naše literarno življenje usmerilo v prevajanje iz tujih književnosti in pa da pri nas narašča znanstvena knjiga, približujoča se znanstvenim smerem ostalega sveta.

Kot VII. del zbirke „Slovenska zemlja“ je Slov. Matica pravkar izdala zgodovinski opis Slovenske Štajerske in Prekmurja izpod spretnega peresa prof. dr. Kovačiča. Pred nami se razvija vsa naša prošlost od kamenene dobe tja do mirovne konference v Parizu, kjer se je pisatelj mudil l. 1919. V tem širokem okviru je na osnovi vseh dosedanjih pomembnih razprav in razprav po novih vidikih zajeta celokupna zgodovina zelenega Štajerja in sosednega Prekmurja in sicer tako, da iz pričujočega orisa odsevajo hkrati važnejši evropski dogodki. Zlasti pa je pisatelj seveda posegel mimogrede v razvoj ostalih slovenskih pokrajin. Poleg velikopoteznih časovnih tokov spoznaš iz tega tehtnega dela obilico slikovitih podrobnosti iz vseh področij, ki bodo zanimali slehernega rojaka z juga ali zapada, posebno pa še s severa in vzhoda. Kdor ve, s kako vnmemo se romanski in germanski narodi bavijo s proučevanjem svoje preteklosti, ki bodi vsakomur učiteljica za bodočnost, bo moral seči po tem lepo opremljenem spisu, ki je navzlic velikemu obsegu (422 str.) vendar izredno po ceni (60 Din za člane, 70 Din za nečlane).

Tiskovna zadruga je pa začela z izdajanjem Boccaccio-a. Izšel je že drugi del v elegantni ilustrirani izdaji. Dekameron je delo svoje vrste in ni le satira na svojodobne družabne razmere, pač pa tudi poučno čtivo, polno du-

hovitih zapletljajev in prostodušnih hudomušnosti. V krog mladih pesnikov spada Mirko Pretnar, ki je s svojo zbirko »V pristanu« prelomil literarno in pesniško zanašnjaštvo s svojo umirjeno in Murnovsko zaokroženo pesmijo.

Splošna knjižnica pa nadaljuje s prevodom znamenitega Dostojevskijeva romana »Idiot«. Vse kaže, da prehajamo v dobo prevodne literature in v splošnem je to vesel pojav, ker upati smemo, da na ta način preidemo zaostlosti in krenemo počasi v resno fazo enotno zaokroženega literarnega gibanja.

Maribor.

Uprava „Delavske Politike“ v Mariboru, se nahaja v Delavskem domu na Ruški cesti 7, v gostilniški stranski sobi. Za vsa osebna pojasnila in naročila naj se so drugi in zaupniki obrnejo na ta naslov med 17.—20. uro.

Niso naše ceste zato? Mestni stavbni urad že precej časa študira vprašanje uvedbe avto-omnibus prometa za mesto, ožjo okolico in zunaj pa do Dravograda, Celja in Konjic. Predlog za uvedbo prometa je sploh izšel iz privatne inicijative, le denarja ni bilo dovolj za izvedbo tega načrta in sedaj bo občina prevzela stvar v svoje roke. Medtem so si pa na stavbnem uradu zamislili električni pogon teh avtomobilov, in sicer priporočajo električni vod v zraku kot pri cestni železnici, samo brez tračnic. Ravnatelj dunajskega mestnega električnega podjetja priporoča istotako električni pogon avtoomnibusov, samo da zahteva tak promet urejene in dobre ceste, ki jih pri nas žal ni. Tak promet so Amerikanci že zdavnaj uvedli, poskušajo ga sedaj tudi na Nemškem in v Avstriji, pri nas bo pa morda otežkočen samo vsled slabih cest.

Sami misijoni. Prijatelj lista nam piše: Naši misijonarji so se spustili z vso vnmemo na delo za spreobrnjenje vernikov in zbiranju Petrovega noviča. Po Koroškem se vrše misijoni in zlasti ženski svet rad posluša nauke rejenih gospodov. Nima jo vsikdar uspeha s spreobračanjem vernikov, vključ nešteti pridigam, ki niso prav nič krščanske, zato pa izrazito protidelavske. Značilno je tudi, da so to pridigovanje organizirali baš v krajih, kjer imajo socialisti največ upliva. Tako se je v nedeljo končal na Prevaljah misijon, kjer so z nešteti pridigami ščevali žene zoper »brezverske« može. Ko so zaključevali misijon, in bi morali šteti svoje spreobrnjene ovčice, se je vršil na Prevaljah ženski socialistični shod, katerega so se žene korporativno ude-

ležile in takoj ustanovile svojo organizacijo. Tudi v Rušah so misijonarji z vso vnmemo obdelovali svoje poslušalce, pa tudi tam ni bilo dosti uspeha.

Slab plačnik. Nassimbeni, ki žida sedaj skupno s Kiffmannom mestno stavevanjsko hišo v Smetanovi ulici plača delavcem konaj 2.50 do 5 Din na uro. Dela se 9 ur dnevno. Potemtakem zasluži delavec pri težkem delu komaj 22.50 Din dnevno. To je mizerna plača, s katero ne more ne živeti in ne umreti. Reklo se je, da bo pazil inženir mestnega stavbnega urada na to, da dobe delavci vsaj povprečno plačo. Danes ni o tej pažnji ne duha, ne sluha. — Kakršen gospod, takšen sluga. Delavci, organizirajte se!

Noge so jim umivali na Veliki četrtek, in „Marburger Zeitung“ poimensko omenja vse močljaje, ki so po njenem štetju vsi skupaj 888 let stari. Nič bi ne škodilo, če bi umili tudi glavo uredniku, ki priobčuje v nekterikalnem listu take radostne vesti. Srednji vek je za nami. Tako pisavo si moramo razlagati le s spremembo posesti Mariborske tiskarne, ki ima danes tudi klerikalne gospodarje.

Bedi v posmehi. Magistrat bomo v Mariboru zidali šele čez 10 ali 15 let in da obč. svet ne blamira župana, ki bi ga bil rad zidal makar brez denarja, je sklenil pripustiti časopisom polemiko za dobo teh 15 let o vprašanju, kje se naj takrat magistrat zida. Listi so stvar res pograbili in pričeli resno razpravljati o kraju, kjer naj bi čez 15 let stal magistrat. To se pravi iz stapanjskih revežev, ki nestrno čakajo vesti o resni stanovanjski akciji, norca briti.

Celje.

Ekshumacija in obdukcija. Karla Sredovnika so obducirali. Zdravniki so ugotovili, da je nastopila smrt vsled rane, ki jo je napravila krogla vojaške puške. Smrt bi morala nastati tudi, če bi bila takojšnja zdravniška pomoč na licu mesta. Toraj ni nastala smrt vsled slabega ravnanja z ranjencem od strani vojakov. „Jutro“ piše, da se je obdukcija izvršila vsled govorice, ki jo izrabljajo vsako priliko, da na-

stopajo proti narodni vojski. Ali misli poročevalce z jutrove dežele, da naj prebivalstvo še povrh od vsega izgubi življenje zdrav in mlad naš človek? Mi dobro vemo, da so vam takšni dogodki všeči, da lahko z njimi hujskate Slovence proti Srbom in Srbe proti Slovencem. Mi tako sovraštvo med plemeni v državi odklanjamo. Pač pa smo proti sistemu, ki to omogoča.

Zagorje.

Podružnica „Svobode“ I. v Zagorju je imela v nedežo 28. marca svoj redni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni sledeči odborniki: predsednik Kovač Franjo, podpredsednik Jerin Polde, tajnik Ostrožnik Drago, namestnik Strajner Drago, blagajnik Zakrajšek Ivan, namestnik Zakrajšek Polde, knjižničarja Ključevšek Franc in Ključevšek Anton; odborniki: Ostrožnik Ivan, Bergant Ivan, Priman Ferdo, Raspotnik Pavel; preglednika računov Ule Anton ml., gospodar inventarja Dernovšek Karol.

Hrastnik.

Kakor vse obrtne zadruge, tako se je morala tudi izkazati obrtna zadruga pekov na svojem občnem zboru, dne 21. marca v Celju. Kakor se nam poroča, je kot eden glavnih govornikov nastopil gosp. mojster Praprotnik iz Hrastnika, proti konsumnim društvom, kateri imajo tudi pekarni. E, gospodina Praprotnik in Jošt, poglejta si poprej pravila teh zadrug, potem šele strašita na občnem zboru. Vemo da je vama naša delavska pekarna trn v peti, zato tudi tista huda gonja od vaju, proti tej delavski ustanovi. Pa ne bo nič pomagalo še tako pritiskanje pri obrtni zadrugi. Mi gremo preko vaših besed našim zadrugnim ciljem nasproti. Rudarjem, kemičnim delavcem in steklarjem pa kličemo: Vrgli so se, da oslabe vašo last; zatorej zob za zob. V vseh gostilnah in kjerkoli zahajate, zahtevajte le vaš, iz vaše delavske pekarni kruh.

Priznано najsolidnejša domača tvrdka
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova cesta 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih plaščev ete, po izredno nizkih cenah. Lastni krojaški atelje.

Točna postrežba! —: Solidne cene! 95
Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mes. odplačila.

Produkcija - kréma za
čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno
in povsod le „Produkcijo
kremo“ za čevlje. 180

Naročajte in širite
„DEL. POLITIKO“!

KRUH

iz Prve delavske pekarni v
Ljubljani je
najboljši.

Zahtevajte ga v vsaki prodajalni!

PRODUKCIJA!

Kupujte le

„Produkcija“ kremo
„Produkcija“ mast
„Produkcija“ plavilo
„Produkcija“ čistilo (Produktol)

Lastni izdelki „Produkcije“
osrednje nakupovalne, proizvajalne in prodajalne zadruge v Ljubljani

Konzumno društvo za Slovenijo

registrovana zadruga z omej. zav. v Ljubljani
sprejema

hranilne vloge

In jih obrestuje po zelo ugodni obrestni meri.

Pojasnila daje ravnateljstvo, Ljubljana VII, Zadrugi Dom.